

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— forint
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.—
Egyes szám 4 kr

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpincz, a város
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos petít
sorozatunk 5 kr-ával
számítanak.

Hadüzenő Törökország.

Debreczen, április 20.

Amit előre láttunk, bekövetkezett. A krétai zavarokból keletkezett görög-török villongások a támadó görög elleni hadüzenetre indították a portát. A török minisztertanács szombatnál vasárnapra virradólag tartott ülésén határozta el a hadüzenetet s arról jegyzékben értesítette a nagyhatalmokat.

A jegyzék hangsúlyozza, hogy a hadüzenő törökök ma is hajlandók a békét fenntartani, ha a görög csapatokat visszavonják és hogy a háborúért a teljes felelősség a görögöket terheli.

Kétségtelen, hogy habár Törökország a hadüzenő fél, a harcot mégis a görögök idézték fel támadó fellépésükkel és csapatösszpontosításukkal, amelyekkel öt kiválóan előnyös stratégiai pontot foglaltak el.

A nagyhatalmokat nem érintette váratlanul a hadüzenet híre s az európai diplomáciában az az elhatározás az irányadó, hogy a semlegesség fenntartásával a háborút lokalizálni kell. És ez így helyes, mert a török-görög háború a nagyhatalmak érdekeit nem érinti s így beavatkozásra nincs ok.

Már a legközelebbi napok eseményei kell, hogy igazolják a hatalmak semlegességét, Kréta

blokádjának meg kell szünnie, ne hogy annak fenntartása állásfoglalásnak lássék.

Törökország és Görögország tehát remélhetőleg teljesen lokalizáltan fognak küzdeni. A háború kimenetele természetesen kiszámíthatatlan, de az a fél, amelyik elveszti a csatát, el van veszve maga is. Szárazföldön a törökök győzelme épp oly bizonyos, amint kétségtelen, hogy a hajóhad nem tud megküzdeni a jól szervezett görög flottával.

A háború nem tarthat sokáig, mert pénzügyi tekintetben mindkét hadviselő fél teljesen ki van merülve, katonákat egyik sem állíthat s így a döntő ütközet csak napok kérdése lehet.

Ezzel a háborúval fog eldőlni Kréta sorsa is! Valószínű, hogy a görögök mihelyt a blokád megszűnik, a krétai kikötőket elfoglalják a szomszédos szigetekkel együtt s ha elfoglalják, azok Görögországi is maradnak.

Eddig a törökök elfoglalták a Larisszába vezető menulei szorost, Preveza pedig több órai bombázás után meghódolt a görög flottának.

Politikai hír.

Az első ülés.

A képviselőház, mint tudva van, fölhatalmazta elnökségét, hogy a husvétii szünetidő folyamán is ülést hívhasson egybe.

a mennyiben ezt a miniszteri előterjesztések vagy bizottsági jelentések benyújtása szükségessé tenné. Eme fölhatalmazás alapján e hó 24-én, mint értesülünk, ülésre fogják összehívni a képviselőházat. Ez ülésen a kormány több rendbeli előterjesztést fog benyújtani. Érdemleges tanácskozásnak természetesen nem lesz helye ezen az ülésen.

Törvényjavaslat a részvénytársaságokról.

A kiegyezési előterjesztésekkel együttesen törvényjavaslat fog a magyar és osztrák képviselőházak elé terjesztetni a részvénytársaságok működésének szabályozásáról is a monarchia két államának területén. A törvényjavaslat alapelveit és rendelkezéseit csak nemrég állapították meg a két kormány megbízottjainak ebből a ezélel tartott tanácskozásaiban.

Külföld.

A király Szent-Pétervárott.

Ferencz József király oroszországi útján és Szent-Pétervárott való tartózkodásának programját már véglegesen megállapították. E szerint a király április huszonhatodikán, vagy az orosz naptár szerint április tizennegyediken érkezik Varsóba. Vele megyen Ottó főherceg és 16 tagból álló kísérete.

A pályaudvaron, ahol Cserthor főhadsegéd és a diszkiséret fogadja, a Biogorad nevű 35. számú dragonyos ezred díszszázada lesz föllállítva. Ott mutatják be a katonai és a polgári hatóságokat is.

Április huszonhetedikén érkezik a király vonata a pétervári Nikolaj-pályaudvarra. A díszőrséget a Kexholm-féle gránátoszred alkotja. A királyt a császár, a császári ház tag-

T Á R C Z A.

Modern mese.

Irta: Vetési László.

Nem minden temetés egyformán megindító. Vannak temetések, melyeknél a könyár, a diszkoporsó és tömérdek koszorú ellenére hiányzik, a mi meghatóvá tegye az embernek szertartásos, e földön utolsó szereplését. Hogy röviden fejezzem ki magamat, a látványos temetések legtöbbször hiányzik a halál tragikumuma. Emberek mennek a temetésre, a kik a konvencziák törvényei szerint bánatosak igyekeznek lenni, de szívükben a szánalom és részvét fel nem serked, mert a halott földi bucsuzása vagy szükséges volt a társadalomnak, vagy megváltás annak, a ki csendes halottá vált.

... Hanem a Mihály István temetése mégis a ritkaságok közé tartozott. Pedig az özvegy nem tördelte a kezét, nem roskadt le kísérelője karjaiba, nem figyelte, hogy hitvesi koszoruját „az ő felejthetetlenjének” vajjon jól, vásári ügyességgel helyezték-e el a koporsóra, mint az egy férjét sirató özvegyet méltán megillet. Csak némán meredt a koporsóra,

szemeiből pedig utat tört az örületig esigázó fájdalom.

Ez az asszony az ő rettenetes fájdalomával mindenkit megijesztett. És akit hitves így meggyászol, azért érdemes az ismerősöknek is könyvet ejteni. Az ilyen temetések a szomorúak.

De elmúlt! Az elvonult szép asszonyt nagy fájdalomában magára hagyták s elfelejtették. Ki vetett volna ügyet arra, hogy az elsiratott Mihály, a város egyik tevékeny férfia, a maga háztartása körül egy pár súlyosabb természetű, kiegyenlített ügyet hagyott. Akik érdekeltek voltak, azok sebbel-lobbal igyekeztek magukat biztosítani.

Nincs mit esodálkozni, hogy itt aztán a balkonos szép Mihály-házból hamar ki kellett költöznie. A rokonság szidta. Csupán hitelezői magasztalták hős lelkét s némi meghatottsággal látták, hogy egy nádfedeles kis házba vonul vissza az özvegy. Ezzel aztán kitűnően eligazította a sorsát. Barátnői végkép szakítottak vele, csupa szeretetből.

A magános özvegy aztán a legszenvedélyesebb temetőjévé változott. Ott volt neki mindene abban a felhantolt sirban. Mily igaz könyvek pörögtek le arczán.

— Istvánom! kőkeresztre nem telik

— és átölelte a fakeszert, amelyet magával vonszolt a süppedő föld.

Egy őszi estén kissé tovább merengett férje sirjánál. Szívét megijesztette valami előtörő hang; egy kis gyermek siránkozott ott valakiért, vagy tán magáért, hogy milyen istenárvának maradt e gyászos földön. Mihályné kész elhatározással emelte fel a síró gyermekét.

— Mamád fekszik itt?

— Az.

— Nincs senkid?

— Nincs!

— Jőjj velem, ezután én leszek a te mamád.

Minttha a könyörületes gondviselés küldötte volna elébe az árva gyermeket. Az életosztón vette hatalmába. Minttha megváltozott volna a világ, egyszerre másként látta a dolgokat, másnak az embereket. Azt hitte, fátuma betelt és e gyermeket neki kell fölnevelnie. Szerencsére otthon jó nevelést kapott, mint kitűnő zongorázót a hangversenyek pódiumáról is ismerték és kapva-kaptak a híren, hogy Mihály Istvánné zongorárákat fog adni. Egy-két keserű pilulát lenyelettek vele, mert az emberek szive kérés és egy erőltetett szellemes mondásáért még apját is kész a legtöbbünk megtagadni.

jai, II. Miklós csár kísérete, a polgármester, városi prefektus és a polgári és katonai hatóságok fejei várják a perronon. A pályaháztól a téli palotáig kettős katonai kordon áll.

A két uralkodó nyitott kocsin hajtat a városba. Ferencz József király először az özvegy czárnét látogatja meg az Ancsikov-palotában, ahonnan a téli palotába hajtat. Amikor odaér, a várban harminczegy ágyulövés dördül el.

A királyt a főudvarmester és a többi udvari méltóság fogadja a palotában. Ő felsége látogatást tesz a czárnénál a malachiteremben, ahol az összes nagyhercegnők is együtt lesznek. Reggeli előtt fogadás lesz a királynál, amely alkalommal a miniszterek, az udvari főméltóságok és azoknak az ezredeknek a küldöttsége jelenik meg, amelyeknek Ferencz József a tulajdonosa.

Reggeli után a császári ház tagjait látogatja meg a király, majd a Péter-Pál-székesegyházba megy, ahol az orosz uralkodók sirboltja van. A téli palota Miklós-termében diszebed lesz.

Ápril 28-án az uralkodók, Ottó főherceg és a nagyhercegek megtekintik a Marsmezőn fölállított csapatokat; ötven zászlóalj, harminczhét lovasszázad és tizenöt kozákszotnya vesz részt a diszszemlén Wladimir nagyherceg vezetésével. A szemle után reggeli lesz az oldenburgi hg. palotájában. A király azután folytatja látogatásait.

Délután négy órakor a diplomáciai kar tiszteleg nála. Aznap családi ebéd lesz a téli palotában, diszelőadás a színházban, ahol a Nyáréji álom balletet mutatják be.

Ferencz József király április 29-én az emlékszobrokat tekinti meg és résztvesz az osztrákmagyar követség disztrakomáján s ott fogadja a Péterváron lakó osztrák és magyar honpolgárok küldöttségét. Este családi ebéd lesz a téli palotában, amely után Ferencz József király, Ottó főherceg és a kíséret elutazik Pétervárról.

Az uralkodók uti programja.

Szögyény-Marich László osztrák-magyar nagykövet tegnap délután Bécsbe indult és pénteken tér vissza. A háboru a császárok uti programján *semmit sem változtatott*. Legilletékesebb helyen szerzett értesülés alapján jelenthetem, hogy

diplomáciai körökben a háboru gyors lefolyását és lokalizálását kétségtelennek tartják. Berlinben biztosra veszik, hogy a török hadsereg két hét alatt Athén előtt lesz.

A városok új szervezete.

Javaslat a városi rendtartásról.

Debreczen, április 20.

Négy esztendővel ezelőtt, a mikor a városi közigazgatás reformjáról szóló hírek egyre sűrűbben kezdtek szállingózni a közvélemény szócsövein keresztül, a saját érdekeiket féltő városok — a mely érdekek azonban sohasem lehetnek országos nemzeti érdekekkel ellentétesek — Győr város kezdeményezésére Debreczent bízták meg, hogy hívja össze értekezletre a városokat. Debreczen elfogadta ezt a megtisztelő mandátumot s az értekezlet előkészítésére küldöttséget alakított; Zöld Mihály tanácsnok pedig belefogott egy széles alapokra tervezett előadói javaslat elkészítésébe.

Szegény jó Zöld Mihály nem fejezhette be művét, melyen lelkének egész hevével dolgozott. A halál kitépte kezéből a tollat. Azóta rég elhervadtak az abba-ziai temetőben, ciprusok alján domboruló sirján fiemei és debreczeni barátainak koszorúi. A városok reformját is háttérbe szorították a nagy egyházpolitikai harcok.

Senki sem sürgette többé a városok értekezletét. Ami késik, nem mulik. Eljön az ideje a városi közigazgatás rendezésének és ezzel együtt annak a tanácskozásnak is, amelyen a városok megbeszélnek és kifejtik vágyaikat, kívánságaikat.

A Politikai Hetiszemle husvétii száma közli azt a törvényjavaslatot, melyet a közigazgatási reformok sorozatában a városi rendtartásról készített Faschó Moiss belügyminiszteri tanácsos.

A tervezetet véleményadás végett kiosztották a kiválóbb szakférfiak között — ezek bírálatának beérkezése után szaktanácskozmány fog összeülni a belügyminiszteriumban és ennek eredménye

gyanánt végleg meg fogják állapítani, a vármegyékről, a községekről stb. szóló törvényjavaslatokkal egyetemben még az ősz folyamán, a képviselőházhoz benyújtandó, a „*A városi rendtartásról*“ szóló törvényjavaslatot.

A reform ausztriai és németországi példák után indul, ahol kétségkívül legkifejlődöttebb városi élet van. De hogy magyar és pedig ősmagyar motívumok is vannak a javaslatban, annak egyik kétségtelen jele, hogy a régi tárnoki városok rendszabályait kiásták a lomtárakból és a városi tanács berendezését „a külső és belső tanács“, ebből a Mária Terézia korában rendszabályozott tárnoki városi szervezetből vették.

Az eddigi törvényhatósági és rendezett tanácsesal bíró városokat ez a javaslat egy kalap alá fogja és külsőleg egyformán szervezi. Ezután tehát nem lesz kétféle városi szervezet, hanem csak egy. Nem lesz városi „törvényhatóság“, hanem csak a „város képviselőtestülete“. Különben a törvényhatósági joggal felruházott város ezután is független önálló marad, míg ellenben a rendezett tanácsu városok képviselőtestülete ezután sem gyakorol törvényhatóságot, hanem a vármegyei törvényhatóságnak lesz alávetve, ámbár ezek a rendezett tanácsu városok is sokkal szélesebb önrendelkezési joggal lesznek felruházva, mint eddig.

E szervezés szerint egészen más természete van a törvényhatósági városnak, mely tehát maga képez quasi egy vármegyét és egészen más természetű a rendezett tanácsu város, melyet eddig a vármegye egy járásának tekintettek, élén a főszolgabíró helyett a polgármesterrel, ki azonban ugy alá volt vetve az alispánnak, mint a főszolgabíró. Ennél azonban sokkal praktikusabbnak és helyesebbnek látszik az az elv, mely különben az egész javaslat alap gondolata, hogy minél nagyobb szabadsággal, intézkedési joggal ruházzák fel a városokat.

Az előttünk fekvő javaslat, tekintet nélkül arra, hogy az illető város törvényhatóság avagy a vármegye alá tartozik, a lakosság számát veszi alapul a képviselőtestület és a tanács szervezésénél. A képviselőtestület tagjainak számát a lehető minimumra redukálták a javaslatban és pedig 20,000 lakosig 24 és pedig 12 szabadon választott és 12 virilis tag képezi képviselőtestületet. Most már a huszezer lakoson felül minden 300 lakos

— No, lám, a szép Mihályné! A férje a nemes tanácsot ütötte (nagy ellenzéki képviselő volt a temetőben pihenő Mihály) az asszony pedig ütheti a zongoráját óránként 50 kr-ával.

De Mihályné lenyelte a „szellemes“ mondások keserűségét. Nem volt rossz idő, hogy az óraadó sietős futásával ne látták volna a legjobb házakba betérni, a kis Vilma, a temetői árva pedig növekedett jó létben, okos nevelésben. Akik be voltak avatva Mihályné takarékos ügyeibe, azok érdemesnek tartották a kis árvát figyelemre méltatni.

— Hisz ez párti lesz gyerekek, párti!..

És a kis árva szép gyerekké növekedett. Gyönyörű sugár leány, aczéklék szemekkel, hullámos szőke hajjal, bájos komolysággal, ami mellett azonban ragyogott a növendék-lányok ennivaló naivsága. A kis zongorás lányt nem egy kis fizetésű városi hivatalnok jegyezte el álomtalan éjszakái között a mátkájának. A senki lánya nem hiába hívta a temetőbe a könyörület gondviselést.

— Hivatalnoknévá teszem a piczit. Még piacra is eseléddel mehet, — esetentett az ábrándozó hivatalnok. Némely gyereket a tenyerén hord a szerencse.

A kis város azonban módtalanul elálmélkodott, midőn az a bizzar hír terjedt el, hogy Mihálynéhoz sűrűn néz el vendégül a kerületi képviselő, ki melleleg egy kis irodalmi munkásság révén az irodalommal is közösséget tartott. A fiatal törvényhozóknak — már nem tudom minő joggal — nem valami erkölcsös híruk van. A bánatos zongoramesternőről pikáns hírek járnak.

— Lássátok, a romantikának is meg van a dekadenciája. Aztán! Végre is Mihálynének tüzes fekete szeméihez oly jól illik az ezüstös frufu. Vannak nők, akiket a hosszú bánat se tud elrutítani.

És tényleg, a fiatal asszony ritkább vendége lett a temetőnek. Mihály sirja mintha virágtalanabbá lett volna, mint annakelőtte. Sőt egy indiskrét kávéházi augur meg is hallotta a szép asszony monológját a sir mellett és sunyis jelentőséggel már másnap be is adta a kapucziner mellett társainak:

— Tőled kérek elnézést, én édes párom! Ovom szívemet mely veszedelmébe rohan. Légy segítóm. Segíts rajtam, elkárhozom, ha nem segítesz.

— Küzd a kicsike, — állapították meg és a kávéház bérlőjének burnótjából izgatták magukat.

— Szép kis história; ennek az Elemérnek ördöge van.

Mennyire paffá lett azonban a kávéházi orakulum, mikor Sebestyén Gyula a város közkedvelt eleven hirlapja, néhány nap múlva azzal a hírrel lepte meg a jelenvoltakat, hogy érdekes meglepetése van: Deréki Elemér országos képviselő jegyet váltott Mihály Istvánné ifju nevelt leányával, Máriával.

Erre nem voltak elkészülve.

— Uj kiadásu gyász, a sir ismét virágosabb lesz, — ocsudott föl a szellemesség helyi kupecze aki mindenből ki-veszi részét.

*

Tényleg néhány néhány hét múlva egy bájos remegő gyermeket vezetett eltárhoz a város első viveurje Derék Elemér.

A nevelő mama, a szép Mihályné pedig fonséges nyugalommal, habár teljesen elsápadtan hallgatta, mily epedően és boldogan mondta a leány a kenetes pap fogadtatására.

— Szereti-e ezt a tisztességes ifjut?

— Szeretem!....

után újabb 2—2 taggal, egy virilissel és egy választottal szaporodik a képviselőtestület. E szerint tehát Debreczen város képviselőtestülete csak 44 tagból állana. A választásra vonatkozólag érdekes a javaslatban kontemplált ujtítás, hogy a viriliseket is választják a legtöbb adót fizetők sorából és pedig nem csupán a kimutatott virilisek, hanem a többi adófizetők is részt vesznek a virilisek választásában.

Már most ez a megalkotott városi képviselőtestület választja a tanácsot és pedig titkos szavazás útján.

A tanácsot életfogytiglan megválasztott tisztviselők és a képviselőtestületi közgyűlés által 6 évre választott tanácsbeliek alkotják.

A tisztviselői kar a képviselői testületnek, illetőleg a közigazgatásnak tisztán ügyvivő, végrehajtó közege marad. Az életfogytig választott tisztviselők nem bírnak többé ülési és szavazati joggal a közgyűlésen.

A tervezetben a polgármesterre nézve nagy ujtítás van.

Ugyanis a 30 ezer lakossal bíró városok két polgármestert választanak és pedig egy reprezentans polgármestert, mely a várost mindenütt és mindenben képviseli és egy ügyvivő polgármestert, a mely a reprezentáció kivételével, ugyanazt a hivatalos hatáskört tölti be, mint a mostani polgármester. A reprezentans polgármestert a városi képviselőtestület tagjaiból választja a közgyűlés és pedig 6 évre. A választást Ő Felsége erősíti meg. Az ügyvivő polgármesteri állás hivatali kvalifikációhoz van kötve. Az ügyvivő polgármestert szintén a közgyűlés választja és pedig életfogytiglan. De a választás nem szorul királyi megerősítésre.

A tanács hatásköre tetemesen kibővíttetik olyan ügyekkel, a melyekben most a közgyűlés dönt. Viszont a városi közgyűlés is nagyobb szabadsággal és intézkedési joggal lesz felruházva, a mennyiben számos közgyűlési határozat ezután nem szorul miniszteri jóváhagyásra.

A 30,000 lakosnál kevesebbel bíró városok csak egy polgármestert és pedig reprezentans polgármestert választ, kinek helyettese gyanánt az első tisztviselő tanácsnok, mint ügyvivő polgármester viszi a városi közigazgatást.

De a legnagyobb ujtítást képezi a városi számvevőségek államosítása. Ugyanis a városi számvevőségek helyébe, mint a m. kir. pénzügyminiszterium számvevőségeinek mindmennyi kirendeltsége, állami számvevőség lép.

A boldvavölgyi viczinális.

Beszűntető végzés a Miklós—Szabó ügyben.
Debreczen, április 20.

Az első foku bíróság előtt — mondhatjuk — harmadik felvonása játszódott le annak az országsszerte szenzációs hírre vergődött bünpernek, amelyet Szabó József miskolezi ügyvéd és Miklós Gyula volt borsodi főispán mint a Boldva völgyében tervezett viczinális vasut engedményesei kölcsönösen indítottak egymás ellen, csalás, sikkasztás, zsarolás, hivatalos hatalommal való visszaélés, okirathamisítás, rágalmazás, ügyvédi büntett, ilyen épületes, vétkes és bünös cselekményekkel vádolván egymást. A tragikus színjáték első felvonása ujságphasábokon folyt le, ahol a nagy nyilvánosság előtt igyekeztek a felek egymást feketére kenni.

Azután következett a kölcsönös feljelentések következtében elrendelt vizsgálat, a mely a miskolezi törvényszéknél

indult meg, majd a mindkét bünper elbírálásra delegált debreczeninél folyt és nyert befejezést, miután Miklós Gyula más törvényszék kiküldését kérte az igazságügyminisztertől azzal az indokolással, hogy a miskolezi törvényszék, melynél az ő ellenfelének, Szabó Józsefnek sógora Bulyovszky Gusztáv a vizsgáló bíró, érdekelt bíróság.

Csaknem egy esztendeig tartott e szövevényes bünper vizsgálata s mikor a vas erélyű Harsányi Gusztáv vizsgáló bíró készen volt vele, csakhamar megtette benne dr. Simonffy Béla kir. ügyész is vádindítványát s ép ilyen gyorsan ki tűzték rá a tárgyalás idejét is, amely mindkét félre nézve felmentő határozattal végződött. De hogy a függöny nem utóljára gördült le, azt nagyon is sejteni engedti a pörösködő felek végtelenségig menni kész harezias elszántsága.

*

A kir. törvényszék — mint már szombati számunkban legelsőnek jelentettük, — szombaton délelőtt hozta meg e kolosszális bünpörben határozatát, egész héten át tartott zárt ülésű tárgyalás után.

Ez üléseket Igyártó Sándor törvényszéki elnök vezette; az előadó nehéz szerepe a debreczeni törvényszék egyik legkitünőbb bírójának Szeőke Istvánnak volt kiosztva; mint szavazó bíró Hoffmann József működött közre.

A törvényszék — mint már fentebb említettük — úgy Szabó József mint Miklós Gyula irányában a bünvádi eljárás beszüntetését rendelte el.

A végzés rendelkező része, kivonatossan így hangzik:

Miklós Gyula ellen két rendbeli s a btk. 350. §-ba ütköző zsarolás vétsége, — egy rendbeli, a btk. 350. §-ba ütköző s a 351. §. szerint minősülő zsarolás vétsége, — egy rendbeli, a btk. 350. §-ba ütköző, a 353. §. szerint minősülő zsarolás büntettének a 65. §. szerinti kísérlete, — egy rendbeli párviadal vétsége, — egy rendbeli hivatalos hatalommal való visszaélés, — s Bíró Géza által panaszolt rágalmazás;

Dr. Szabó József ellen két rendbeli csalás; egy rendbeli magánokirat hamisítás büntette, — zsarolás, — hűtlen kezelés büntette, — egy rendbeli ügyvédi büntett és egy rendbeli párviadal vétsége;

Szaffka Pál ellen csalás büntettében való bünrészesség, — közokirat hamisítás büntette miatt folyamatba tett eljárás megszüntetetik.

A Miklós Gyula ellen dr. Szabó József panaszja folytán a btk. 258. §-ba ütköző rágalmazás vétsége miatt folyamatba tett eljárás pedig a jelen bünperjogerős elintézéséig a btk. 267. §-a alapján felfüggesztetik.

A nyomozás folyamán beszerzett iratok jelen végzés jogerőre emelkedése után illetőségükhöz visszaküldetni rendeltetnek.

E végzést tizenöt éves indokolás támogatja, mely egy éles jogászai elmének remekműve; dícséretére való Szeőke István bírói talentumának.

A 15 évre terjedő indokolás behatóan ismerteti a hirhert bünper összes előzményeit, amelyek szerint Miklós Gyula mint az időközben államtitkárrá kinevezett fivérének Miklós Ödönnek engedményese a saáj-abauj-

tornai h. é. vasut kiépítésére nyert konzesszióknak finanszírozásával áruvélőjt Szabó Józsefet bizta meg, a ki a magyar általános hitelbanknál eljárva, megkötését arról értesítette, hogy a nevezett intézet a finanszírozásra nem vállalkozik. Ennek a hatása alatt Miklós Gyula elfogadta Szabó József azon ajánlatát, hogy a vasuti engedélyt 90000 frtért ő reá ruhazza át, annál is inkább, mert Szabó bünület-szavával biztosította, hogy az ő kezében egyetlen egy elsőbbségi részvény sem marad és mert Szabó kötelezte magát, hogy a kisajátításon elérhető haszonban mint az 5%-on túl elérhető osztalékban őt egyenlő arányban részesíteni fogja.

Később kiderült, hogy az összes elsőbbségi részvények Szabó tulajdonában maradtak, hogy a kisajátításra előirányzott összegből sokkal több maradt Szabó rendelkezésére, mint amennyit Miklóssal közölt, aki, mivel Szabó az általa ajánlott, választott bírósági eljárásra vonatkozó szerződést aláírni vonakodott: ellene bünvádi feljelentést tett csalás, magán okirathamisítás, hűtlen kezelés, zsarolás és ügyvédi büntett miatt, annál is inkább, mert az ismert proviziós levél aláírása, a melyben a vashid helyett fahid építésére vonatkozó kedvezmény kieszközléseért Miklósnak 10,000 frt külön jutalom biztosítottat tőle, a feljelentésében előadottak szerint roszhiszeműleg kiesempesztetett.

Ezzel szemben Szabó József szintén bünvádi feljelentést tett Miklós Gyula ellen több rendbeli zsarolás büntette és vétsége miatt, mert noha ő az engedély átruházása alkalmával kikötött fizetéseknél jóval többet teljesített Miklós javára, ez tőle azzal a fenyegetéssel, hogy őt mint csalót feljeleníti, hogy egy röpiratban a melyet mindazon kaszinóknak megküld, amelyeknek Szabó tagja, vele szemben elkövetett csalásait napfényre hozza, hogy a megyebeli birtokosokat ráfogja venni, hogy neki, mint a vasut építőjének anyagárkokat ne bocsássonak rendelkezésére, hogy összes befolyását arra fogja felhasználni, hogy a kormányt őt, Szabót, mindenféle bírságokkal sújtsa: még sokkal több és jelentékeny összegű fizetések teljesítését és a többek között azt követelte, hogy finkei lakóházát a vállalat költségén átalakíttassa.

A kir. törvényszék ezen kölcsönös feljelentésekben foglaltakat azonban a bünvádi eljárás folytatására alkalmas módon bevizsgálva nem hitte és úgy találta, hogy büntetőjogi beszámítás alá eső cselekmény egyik fél terhére sem állapítható meg.

A Szabó ellen emelt csalás vádjával szemben is — noha a vizsgálat adatai szerint Szabó csakugyan tett olyan kijelentést, hogy neki elsőbbségi részvény egyáltalán nem marad birtokában és mégis tényleg az összes elsőbbségi részvény az ő tulajdonába került — habár azokat a magyar általános hilelbanknál kézi zálogba kellett adnia — noha az általa bemutatott 75000 frtnál több és pedig 90000 frt állott a kisajátítás eszközlésére rendelkezésére, ebben a csalás büntetőjogi ösmerveit még sem lehetett megállapítani, mert Miklós Gyulának módjában lett volna üzleti érdekeit nagyobb körültekintéssel gondozni és mert az ügy valódi állásáról a rendes gondosság mellett meggyőződhetett volna, a csalás legfőbb alkotó elemének a fondorlattal való tévedésbe ejtés és az ennek folytán okozott vagyoni kárnak megállapításáról szó sem lehet. Az az előadása Szabónak pedig, hogy a Hitelbank az ő előző közbenjárása alkalmával a finanszírozásba belemenni nem akart, a vizsgálat adatai szerint a valóságnak teljesen megfelelő és így csalásról már csak azért sem lehet szó.

A mi pedig a jelen ügy legnagyobb szenzációját, a proviziós levelet illeti a

Miklós Gyula feljelentésének erre vonatkozó előadását támogatja az a körülmény, hogy a vashidnak fahiddal való feleserése már 1894. június havában engedélyezve volt, hogy Miklós Freund Salamon vasuti vállalkozó hasonló ajánlatával szemben úgy nyilatkozott, mikép „az erkölcsi akasztófa, ő ilyet soha alá nem ír”, hogy az abban javára biztosított követeléseit Szabóval szemben soha sem érvényesítette, hogy tanu előtt valamint egy emlék iratban a feljelentés adataival megegyező nyilatkozatot tett: büntetendő cselekmény még sem volt igazoltnak vehető és pedig sok mellékes körülmény mellett leginkább azért, mert Szaffka Pál kir. közjegyző vallomása szerint a proviziós levél tartalma miatt előbb ugyan heves szóváltás volt a felek között, de Miklós azt, miután Szabó megmagyarázta, hogy abban semmi erkölestelen nincsen s az a Szabó magyarázata után előtte Szaffka előtt sem tűnt fel ilyennek — másnap mégis aláírta.

Szaffka közjegyző tanu vallomásánál ugyan Miklós Gyula a vizsgálat folyamán arra hivatkozott, hogy Szabónak mint adósa nagy mértékben lekötöztette, de a törvényszék ezen aggályt azért nem tartotta elegendőnek, mert Szaffka Miklósért még nagyobb összegért van kötelezettségben.

A *magánokirathamisítás* tehát nem volt megállapítható és pedig ezeken kívül még különösen azért sem, mert a proviziós levél, mint a melyben csak Miklós javára foglaltattak vagyoni értéket tartalmazó kikötések, az ő vagyoni kárára nem is lett volna felhasználható. A hűtlen kezelés büntette nem foroghat fenn, mert a finanszírozással való megbízás még vagyongazdálkodásnak sem minősíthető. Ügyvédi büntetést sem volt megállapítható, mert a törvényszék a Szabó megbízását ügyvédi minőségben elvállalt ügynek nem tekintette és mert az ellenféllel való összejátszás ez esetben ki van zárva.

A zsarolás kísérlete sem állapítható meg Szabó terhére, mert a proviziós levélre vonatkozólag tett célzása a zsarolás fogalma szerint megkívánt közvetlen fenyegetés jellegét nélkülözi.

De nem volt Miklós Gyula terhére sem a Szabó József feljelentésében panaszolt több rendbeli zsarolás közül egyik sem megállapítható, mert Miklós Szabóval szemben támasztott követelésének érvényesítésére irányuló törekvésében a jogos határt nem lépte át. A mennyiben pedig Szabó Miklóst rágalmazást vétségért is feljelentette, a miért őt csalónak nevezte, az e miatt Miklós ellen folyamatba tett eljárás a btkv. 267. §-a alapján a jelen ügy jogerős befejezéséig felfüggesztendő volt.

Ugy tudjuk azonban, hogy ez a jogerős befejezés egyelőre nem fog bekövetkezni, mert a beszüntető határozat ellen mindkét fél jogorvoslattal készül élni.

NAPI HIREK.

— **Husvét.** A husvéti ünnepek jelentőségükhöz illő méltósággal folytak le. Az összes vallásfelekezetek templomában nagyszámu hívők hallgatták az istenítiszteleteket.

— **Restaurálják a nagytemplomot.** A két tornyu ref. nagy templomot se kímélte az idő vasfoga. Lehámlott róla a vakolat; megvedlett barna falain széles repedés ásítózik, talán még a 30-as évek beli földrengés miatt; amiről a legöregebb emberek emlékeznek már csak; a korinthisz oszlopok virágos fejeiről letörttek a kőszirmok; a fedélszerkezet vastag gerendáit megörölte a szu s e miatt

összeroskadással fenyegetnek; a templomot övező terrász falai csak úgy támo-lyognak, mintha nem bírnák már a lábaik. A hatalmas szentegyház tekintélye, melynek képével szokták a rajzoló és festők allegorizálni Debreczent; a népes és gazdag gyülekezet méltósága, mely e szent hajlék boltívei alatt zengi hálaadó énekét legnagyobb ünnepeinken; a kegyelet és tisztesség, amely az elődök hitbuzgóságának e hatalmas emlékét környezi: egyformán sürgeti, hogy az utódok javítsák ki a romladozásnak indult örökséget.

A tegnap tartott presbiteri közgyűlés ezt el is határozta, miután már jóval előbb felhívta a gazdasági tanácsot, hogy a nagy templom alapos kijavítására nézve terveket és költségvetést szerezzen be. Tóth István helybeli építész egyháza iránti jóindulatból szíves készséggel vállalkozott a szükséges költségvetés elkészítésére, amely állványok nélkül nehéz feladatot képezett. Az egész templom és a tornyok külső és belső részeire kiterjedő reparációk 21845 frt 22 kr költségvel irányoztattak elő, amelyből csupán az állványok készítésére 6000 frt esik. A javítási munkálatokhoz hozátartozik a templom belsejének, amely eddig a puritán felfogásnak hódolva, fehérre volt meszelve, egyszerű szürke színre való befestése. A presbiterium elfogadván e költségvetést, elrendelte annak alapján az építkezésnek szűkebb körű, zárt ajánlatu verseny tárgyalással leendő biztosítását s az építkezés foganatosításával a gazdasági bizottságot hatalmazta fel. Egyidejűleg a toronyálapok kieserése is elhatározottat, valamint ha szakértők ajánlani fogják a templomnak és tornyoknak villámhárítóval való ellátása is. Az egészen újonnan építendő terrász síkjának kiburkolása felett később fognak határozni. A költségekre nézve abban az igazán kedvező helyzetben van az egyház, hogy sem rendkívüli adó kivetéséhez sem önkéntes adakozásra való felhíváshoz nem kell folyamodnia, mert részint az e célra felhasználható Székely Dienes féle pénztár 3663 frt erejéig, részint a tőkepénztár, melynek a folyó évben is költségvetés szerint 9500 frt feleslege lesz, fedezni fogja a költségeket. Az újítási munkálatokat a vállalkozó november 1-ig tartozik befejezni; addig a nagytemplomban nem tartatnak istenítiszteletek.

— **Gazdasági szaktanfolyam Debreczenben.** A vidék gazdasági életére nézve fontos új intézmény létesítésén fáradozik Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő, a ki az iránt tett lépéseket a kormánynál, hogy akár a debreczeni gazdasági tanintézetben, akár a pallagi földmives iskolánál f. évi augusztus hóban négy hetes szaktanfolyamot rendezzen a debreczeni és hajdumegyei tankerület gazdasági ismétlő iskolai tanító számára, a kik aztán a szükséges elméleti és gazdasági, kertészeti s gyümölcsészeti ösmeretekkel megrakodva kezdenék meg oda haza a falusi nép ismétlő iskola köteles gyermekeinek oktatását. E cél biztosítása érdekében Debreczen város némi támogatását is megnyerni óhajtja az agilis kir. tanfelügyelő; tehát úgy a maga, mint a tankerület hivatalos tanító testületét képező Gönczy-egylet választmányának nevében s felkérése folytán ma azt a kérvényt intézte a tanácshoz, hogy azon 20—25 tanító részére, kiket a közoktatásügyi miniszter a szaktanfolyamhoz berendelni fog, négyheti ingyenes szállásul az iparos tanonez iskola (Baresayház) augusztus hóban üres termeit engedje át. E megkeresésre gyors választ kér a tanfelügyelő, hogy annak kedvező elintézése után újabb felterjesztéssel még in-

kább biztosítsa e hasznos tanfolyamnak Debreczenben államilag felállítását.

— **Közutak katonai megvizsgálása.** A honvédelmi miniszter ma arról értesítette Debreczen város közönségét, hogy folyó évi június havától kezdve Magyarország területén több közlekedési vonalat fognak utász tisztek szemle alá venni, akiket a honvédelmi miniszter nyílt rendelettel látott el s a kiknek fontos szolgálati feladataik teljesítésében támogatására hívja fel a hatóságokat.

— **A nagyváradai diákkongresszus.** Az orsz. magy. diákszövetség már elkészítette a nagyváradai diákkongresszus programját. A diákszövetségnek az a hivatása, hogy a magyar diákságban az egységet, az összetartozás érzetét s a közéletet fejlessze. Ez az összekötő kapocs, amely a magyar diákságnak egységes és öntudatos működését biztosítja és amely arra van hivatva, hogy magába foglalja az összes főiskolai egyesületeket. Kongresszusán az egész magyar ifjúságot érintő fontos ügyekről fog tanácskozni és külsőleg is kifejezésre jut majd a magyar diákság összetartozásának érzete. A kongresszus egyik előadója lesz Fél Boldizsár, a debreczeni ifjúság képviselője s a Főiskolai Lapok szerkesztője, aki a kongresszus látogatásának megkönnyítéséről fog értekezni. A kiküldöttek holnap érkeznek Nagyváradra s még aznap délután értekezletet tartanak, melyet ismerkedési est követ. Másnap nyitják meg ünnepélyesen a kongresszust s megkezdik a tárgyalásokat, amelyek 23-ikán folytatódnak. Délután atletikai verseny, este pedig táncmulatság lesz. 24-én délelőtt matinét tartanak, délután folytatják, illetőleg befejezik a tárgyalásokat. Utána következő nap a turistaegyesület egyetemi osztálya két napra terjedő kirándulást rendez Bihar-Füredre.

— **Presbiteri közgyűlés.** Az ev. ref. presbiterium tegnap d. e. Kiss Áron püspök és Simonffy Imre főgondnok elnöklése alatt közgyűlést tartott, melynek legfontosabb tárgya a nagytemplom renoválása volt. De erről külön emlékezőnk meg. A gyűlés örömmel értesült, hogy néhai Szotyori Nagy Károly egy 4000 forintos életbiztosítási kötvényt hagyományozott az egyháza. Kovács József ügyvéd megbízott hogy a szép hagyományt vegye át az egyház részére. Hálás köszönettel fogadták a debreczeni első takarékpénztár 50 forintos adományát szegény tanulók tanszerekkel való ellátására.

— **A vöröskereszt ülése.** A vöröskereszt egylet hajdumegyei választmányának holnap délelőtt 11 órakor gróf Degenfeld József főispán és Rásó Gyuláné elnöklése alatt a megyeháza termében ülést tart, amelyen a fiókok számadásait s a központhoz terjesztendő évi jelentés tervezetét tárgyalják.

— **Hymen.** Mindszenty Imre volt debreczeni ev. ref. segédlelkész, akit most igtattak be a sajkóközi ev. ref. lelkészi állásba, tegnap jegyezte el Debreczenben Kiss Albert orsz. képviselő bájos és szeretetreméltó leányát, Mariska kisasszonyt.

— **A honvédség köréből.** A debreczeni 3. honvédgyalozred legközelebb új őrnagyot kap, Steiner Gábor személyében, akit a király a szatmári 12. honvédgyalozredtől helyezte át Debreczenbe.

— **Oláh diákok Debreczenben.** A tulajdonképpen oláhok-lakta Szörénység székhelyén, Karán-Sebesen fennálló állami polgári iskola igazgatója Donszky Lukács igen megleghangu levelet küldött Simonffy Imre kir. tanácsos polgármesterhez és a tanácshoz. E levélben arról értesít, hogy a vezetése alatt lévő polgári iskola növendékeinek idei tanulmányutja végső célpontjául Debreczent választotta ahol azok, akiknek 9/10-ed része románajku, még ősi erejében, eredeti tisztaságában ismerkedhetnek meg a magyar földdel, magyar

népélettel, jellemmel és szokásokkal. E hazafias terv kivételéhez, a maga, kar-társai és a tanuló ifjuság nevében Debreczen város erkölcsi támogatását kéri az igazgató; valamint azt, hogy arra a körülményre való tekintettel, hogy növendékeik nagyobb részben földhöz ragadt szegény szülők gyermeke, az érkező 60-80 tanuló közös elszállásolásban és mérsékelt áru étkezésben részesítse a nemes város.

— **Képesítő vizsgálat.** Az állandó menedékház vezetőnökét és családi gyermekfelügyelőnökét képző tanfolyam a debreczeni árok-utcai közdedóvodában f. hó 26. és 27-ig napjain tartja záró vizsgálatát, mely alkalommal 11 rendes növendék és több magányos foglalkoztatott foglalkoztatni. A vidékiek jelentkezését a vizsgálat napjáiig elfogadja a tanfolyam gyakorló óvónő *Ujfalussy Mariska*, ki mellett még dr. *Tüdös Kálmán* orvos és özv. *Kovácsay Józsefné* óvónő adtak a tanfolyamon szak-tárgyakat elő. A vizsgálatot a kir. tanfelügyelő vezeti, a községi iskolaszéki elnöknek mint tanfolyami igazgatónak és a községi iskolaszéki tagoknak közreműködésével. A vizsgálat nyilvános lévén, az érdeklődő közönséget szívesen látják.

— **A kereskedő ifjak közgyűlése.** A kereskedő ifjak önképző egyesülete husvét másodnapján népes közgyűlés tartott saját helyiségében *Sesztina Jenő* elnöklete alatt. Elnök konstatálva a határozatképességet, felolvastatta zárszámadásokat. A felolvasott zárszámadásokat a közgyűlés tudomásul vette s úgy a pénztárnoknak, mint a felügyelő bizottság tagjainak a felmentvényt egyhangulag megadta. A közgyűlés jóváhagyólag vette tudomásul, hogy az egyesület augusztus hó 1-től új helyiségbe, a „Központi“ kávéház feletti emeleti helyiségébe költözik. A beiratási díjakat a közgyűlés az eddigi két frtról egy forintra szállította le. *Vinkler Márton* titkár változott viszonyainál fogva állásáról lemondott. A közgyűlés eddigi buzgó működéséért a lemondott titkárnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Ezután a tisztikar s a választmány megalakulása következett. A tisztikar tagjai lettek: Elnök: *Sesztina Jenő*, jogtanácsos: dr. *Benedek János*, alelnök: *Bardos Géza*, titkár: *Nagy József*, pénztárnok: *Hochfelder Jakab*, háznagy: *Kovács Béla*, I. jegyző: *Barra Gyula*, II. jegyző: *Sexty Emil*, I. könyvtárnok: *Kubinyi Béla*, II. könyvtárnok: *Reinhard Béla*. Tizenhatsz rendes és hat pótválasztmányi tagot választottak meg ezután, mire a közgyűlés az új tisztikar életésével véget ért.

— **Halálozás.** Mély részvételt vettük a szomorú hírt, hogy *Molnár Lajos* a debreczeni kir. törvényszék volt irodaigazgatója elhunyt. A megboldogult lelkiismeretes, vasszorgalmu hivatalnok volt s alig pár évvel ment nyugdíjba. Halálhírére nyomban kitűzték a gyászlobogót s a bírói kar és volt tisztviselő társai koszorukat helyeznek ravatalára. A gyászoló család a halálozásról a következő jelentést adta ki:

Özvegy *Molnár Lajosné* született *Kecskés Mária* mint feleség, valamint számos rokonok nevében is mély fájdalommal és megtört szívvél tudatja az áldott emlékezetű jó férj, sógor és rokon néhai *Molnár Lajos* nyugalmazott kir. törvényszéki irodaigazgatónak folyó hó 18-án, reggeli 7 órakor, életének 64-ik, boldog házasságának 41-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után, 7 napi szenvedés után bekövetkezett csendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei f. 20-án d. e. 4 órakor fognak Kis-uj-utca 1717. sz. háztól, a róm. kath. egyház szertartása szerint a Szent-Anna-utcai temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent misé-áldozat pedig f. hó 27-én d. e. 8 órakor fog az egék Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre rokonait, ismerőseit és volt tisztviselő társait bánatos szívvél meghívjuk. Debreczen 1897. ápril 19. Az örök világhoz vezető út felnyitására! A temetést *Kernáts* tem. int. rendezzi.

— **Árverés.** F. hó 23-án délelőtt 9 órakor kezdetét vevő árverésen, 1897. január 15-ig az állomási helyiségekben és vasúti kocsikban hagyott s tulajdonjogilag senki által nem igényelt különböző tárgyak, mint botok, esernyők, bőröndök kabátok, a legtöbbet igérőnek el fognak adni.

— **Gyászjelentések.** Két gyászlapot vettünk: Az egyik jelenti, hogy putka-helmeezi *Király Emília* 22 éves korában elhunyt. Temetése ma délután 5 órakor ment végbe. — A másik gyászlap *Polgár Nagy Károly* 52 éves korában történt elhalálását tudatja. Temetése holnap délután 3 órakor lesz a Nagy-Csapó-utca 438. sz. háztól.

— **Ev. ref. iskolaszéki ülés.** A debreczeni ev. ref. iskolaszék folyó április hó 21-dik napján délután 4 órakor az egyház tanástermében ülést tart. — Tárgy: A tanfelügyelő átirata a 15 kr.-os illeték tárgyában és folyó ügyek.

— **Utóállítás.** Katonai utóállítás lesz május 5-én a Pavillon-laktanyában. Az utóállításra 5 helybeli és 14 vidéki hadköteles jelentkezett.

— **Lelkeszi beiktatás.** A fényleitkei ev. ref. egyház a felső-szabolcsi egyházmegye kifogása ellenére két ízben is meghívott s a debreczeni egyházkerület által egyhangulag megerősített lelkipásztort *Szabó Imre* karczagi segéd-lelkész és tanárt folyó évi április hó 16-án nagypénteken a hívek osztatlan öröme, lelkesedése mellett ünnepélyesen beiktatta lelkipásztori székébe. Beiktatott lelkész megható beszéddel vette át papi állásának szimbolumait. Az isteni tisztelget — melynél *Hidég József*, az egyházmegyei hatóság által kiküldött beiktató lelkész magas szárnyalású beszédet tartott — közebed követte. A banketten a község és a közvidék intelligenciája felekezeti különbség nélkül megjelent. A kis egyház örömet és hálóját az által is kifejezte, hogy főpásztort, főtisztelendő *Kiss Aron* püspök urat — kinek e napra esett név ünnepe — táviratilag üdvözölte.

— **Fegyvergyakorlaton.** Mozgalmas élet kezdődött a mai nappal a Pavillon laktanyában és környékén. Ma vonultak be ugyanis a tartalékosok a 13 napig tartó tavaszi fegyvergyakorlatra. A regruta, meg az idősebb standbeli is bizonyos meglepéssel nézi, a mint az „öreg harezos“, mikép a rezervistát nevezi, batyuval a vállán, a kaszárnya udvarára bevonul. Sokan vannak nagyon, nem is férnek a standbeli legénységgel a szobákba. A díszes kaszárnya hátsó, széles udvarán miként egy táborban, számtalan kisebb-nagyobb, különféle alakú ponyvasátor sültekézik fehérén a tavaszi verőfényben, szárad a tegnapi esőtől. A vízhatlan ponyvák jól kiállottak az égi vizet; az alájuk fekvő helynek rakott zsupszalma száraz, mint a murva a szénázóban. A nagy kapunál hol a poszt kiáltja a gewehr heraus-t, nagy tömegben állt már kora reggel a fehérség, az öreg ember, meg a gyerekek, várakozással pillantgatván be a kaszárnya udvarba, hogy a hozzájuk tartozó rezervista, mikor jön ki megint egy itókára a kosárba rejtett szilvóriumos üvegből, meg egy harapásra a husvéti kalácsból, mielőtt 13 napra végképen elbucszúdnék tőlük. A bánatos arcok azonban felvidultak, a hogy 7 órakor a kaszárnya előtti téren megjelent a katonazenekar s egy teljes óráig ott játszott szebbnél-szebb indulókat. A tartalékosokat különben a hadsereg egyik legkiválóbb, magas rangú tisztje, báró Waldstätten János tábornagy, hadtestparancsnok is megfogja szemlélni. Pénteken és szombaton a es. és kir. hadsereg összes helyben állomásozó csapatai, velük természetesen a tartalékosok, a sámsóni dombokon

fognak a tábornagy előtt gyakorlatokat végezni. No de 13 kis nap hamar letelik.

— **A debreczeni löversenyek.** A Vadász és Verseny Lap a debreczeni versenyeiről a következőket írja: A hortobágyi díjra 15, a nyeretlenek versenyére 17, a Totalisateur versenyre 15, egyik eladóversenyre 12, a másikra 20 lovat neveztek; a gát és akadályversenyek is aránylag jól záródtak. Szép támogatásban részesítették nevezéseik által a debreczeni meetinget: *Degenfeld Imre* gróf, *Geist Gáspár*, *Chernel György*, *Hoffmann Lipót* százados, *Pejacsevics Albert* gróf, *Szentkereszty Pál* báró, *Jankovics Dezső*, *Waclawicz százados*, *Baworowszky József* gróf és mások s így több mint bizonyos, hogy a legmagyarabb város idei versenyeivel teljes sikert fog elérni.

— **Az országos tanítóegylet választmánya** ma tartja ülését Budapesten. Az ülésre *Kuthi Zsigmond* választmányi tag, lapunk munkatársa is elutazott.

S z i n h á z.

A leszámlolás.

— Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irta: *Géczy István*. Zenéjét szerző: *Hoós János*. Először adták a debreczeni színházban 1897. április hó 18-án. —

Vasárnap este megtelt a színház, ahova a premier érdekességén kívül a társulat új tagjainak *Serfői Zseninek*, *Fenyéri Mórnak*, *Haday Sándornak* és *Rátkay Sándornak* bemutatása vonzotta a közönséget.

A darab teljes mértékben igazolta az érdeklődést. Úgyes, érdekes meseszövege van s nem egy sikerült alakot láttunk benne.

Ember *Mihály* 18 év óta szítja a gyűlöletet s szomjuhozza a bosszút *Igaz György* ellen, aki elrabolta a feleségét s akit gyilkossággal vádol, mert az asszony az izgalmak után meghalt. Hogy megbosszulhassa, magához kerítette adóslevelét s kitűzte *Igaz György* házára az árverést. Amde a bosszút ismét megtörte a szerelem. *Igaz György* *András* fia és *Ember Mihály* *Mariska* leánya szeretik egymást. *Ember* persze hallani sem akar a dolgról, de a leány nem enged, a vízbe ugrik. Életét *Igaz György* menti meg, de ez sem indítja meg a bosszuszomjas apát. Végre megjelenik a végrehajtó *Igaz György* házában. *Igaz* életével akarja leróni tartozását, pisztolyt emel magára s ekkor lép be *Ember* és ragadja meg kezét. Megbékülnek, *Mariska* és *András* egymáséi lesznek.

Az egész darabon végig húzódik *Esztikének*, *Igaz* gyámleányának és *Keresztesi Marcinak* bohókás szerelmi története, amely szintén kézfogóval végződik. Ennyit a meséből.

A darab talán túl is van zsufolva felesleges dalokkal, amelyeknek zenéje nem valami sikerült alkotás.

Az előadás gyorsan, összevágóan gördült. *Kállay* *Lujza* természetes bájjal, nagy sikerrel játszotta és remekül énekelte *Mariska* szerepét.

Fenyériben a kinek érczes hangja *E. Kovács Gyulára* emlékeztet s aki egyik legserenesebb akvizíciója a társulatnak, olyan jellemzését nyertünk, aki perfect művész, aki magával ragad. Embert büles mérséklettel, öntudattal, magas intelligenciával és kiváló alakításban állította elénk.

Haday *Sándort*, ami régi jó ismerősünket, tapssal üdvözlöttük. *Haday* (*Igaz György*) kitűnő drámai színésznek bizonyult, mintha nem is az a *Haday* lett volna, aki nekünk annyi szép operetteáriát énekelt, míg megvolt az ő érczes baritonja.

Serfői *Zseni* kellemes színpadi alak, csinos kis hangja van, színműben nem áll helyt, leri róla az operetteénekesnő. Majd meglátjuk! Operettünknek használható énekesnője lehet.

Rátkay *Sándornak* szerencsétlen debütje volt, úgy, hogy mi nem is foglalkozunk vele ez alkalommal, hanem bevárjuk, míg egy jobb, inkább egyéniségéhez való szerepet játszik.

A darabot hétfőn este szép közönség előtt megismételték.

* *Ujházi Margit* *Deák Péter* székesfejérvári színtársulatahoz szerződött.

CSARNOK.

Utazás a szeszpárákkal.

— Egy öngyilkos hagyatékából. —

Közlő: Buday Barna.

(Folyt. köv.)

Én Istenem, be bölcse berendezés is az tőled, hogy néhány pohár borocskát kireparálja az emberben mind ezt a sok nyomorúságot — és még azt kérdik, miért iszom?

Miért iszom!! Hát azt hiszitek, hogy elég nekem annyi az életből, hogy komisz taposó munkát végzek abban a malomban, a melynek készítményét ti faljátok fel, szép, bátor emberi hímek; azért hogy olyan utolsó vagyok? Ne tudnátok azt, hogy mikor a természet csufasága megalkot ilyen embereket, mint én vagyok, hát akkor borzasztó szatirát követ el, mert mi ez adarul lenézünk benneteket, ha úgy magunkra maradunk és míg ti azt hiszitek, hogy mi hordozzuk azokat az alapköveket, a melyeken a ti méltóságok épült, az alatt mi kaczagunk, a kötelekből szabadult oroszlan szilajságával kaczagunk, mignem elfelejtünk benneteket s eltekintünk a fejetek fölött olyan magasan, hogy még a király sem tud magasabbra nézni. Csak egy kis bor kell hozzá, a mitől lepattanjon a békó, melyet ránk vert a kép-mutató természet.

Gyer ide hát vékonynyaku üveg; biz Isten nincs másban igazság, mint te benned és senki sincs, a kinek több köszönni valóm volna, mint te neked. Köszönettel tartoznám — az igaz — az anyámnak, a miért nem fojtott meg, mikor pólyában hordtak, vagy még hamarabb s hálás is voltam érte, csak hogy egyszer azt halottam, hogy egy medve haláláig védte bocsait, pedig nem is számított köszönetre, a medvebocs pedig úgy hálálta meg az anyja jóságát, hogy ő is megvédte kölykeit. Hát ilyen hálás én is fogok lenni s azután nem tartozom senkinek a világon.

De mégis. Egy leányba beleszerettem ezzel az én forró lelkeimmel, a mely titokban jobban ég a vulkánnál, s ő megígérte, hogy az enyém lesz. Azután, hogy mégis ott hagyott a legelső másik kedvéért, emlékül a legszebb képet nekem adta az imádságos könyvéből, mert ő ártatlan volt és istenfélő. Neki tehát mégis tartozom valamivel s azóta, ha imádságos könyvet látok, eszembe jut, hogy mily jó találmány az ima: az igazságos menyországba emeli lelkünket, akkor, mikor embertársunkat pokolba lökjük.

De hisz menyországba jutok én is mindjárt, csak egy szemérményvel több bort igyam még.

Üdvözülni fogok én mindjárt, csak kiverje a szesz a fejből azt a csepp értelmet, a mit a teremtés véletlenségéből benne felejtett.

Hull le rólam gyorsan a teher, mint a koldusról a tarisznya, ha már megnyomta vállait. Mit törődöm azzal az emberrel, a ki székén hátrahanyatlott fejjel ül s vérerekkel átssótt, meredt szemekkel néz fel a szoba mennyezetére?!

(Vége köv.)

A természet kincse.

Magyarország a szélsőségek, a leg-ritkább ellentétek országa. Valóban ez ország oly gazdag még részben fölhasználatlanul heverő természeti adományokban; ez ország, melyben az aranykálászok az arany érecekkel s a tokaji bor

aranyával hármas szövetséget kötnek: ez ország egyuttal a legerőteljesebb gyógyforrások arany földje, s dicsekszik oly keserűvízzel, a milyen különben az egész föld kerekiségén nem fordul elő. Kiválóan a *Ferencz József keserűvízforrás* az, mely az utolsó évtizedek óta az orvosi világ növekedő figyelmét magára vonta és immár *évenként 1.050.000 palaczkban küldik szét.*

Ezen, Ő Felsége a király után elnevezett forrás vegyi vizsgálatai az oldó és elvezető, *könnyen emészthető s a viznek ízét javító alkatrészeknek* oly szerencsés összetételét mutatják (1000 részben 47.9 sulfat, 1.6 chlormagnesia és vasoxyd, 4.1 szénsavas natron és szénsav), hogy ez a jelenleg a gyógykincsek értékes részenként elismert ásványvíz virágzó világitár ágát képezi.

Egyéb keserűvízforrások vegyelemzéseivel való összehasonlítások a *Ferencz József keserűvíz* alkalmazásának sokszerű előnyeit azonnal felismerhetővé teszik, a melyből ezenkívül a kívánt hatás elérésére, a többi keserűvizekből használt adagnak csak a fele része szükséges.

A budai hegység, melynek szőlőkkel borított déli lejtőjén a *Ferencz József forrás természetes keserűvíz-medenczéi* és huszezer négyszögöl területű a legtekintesebben berendezett telepei fekszenek, már a rómaiak idejében is szabályszerűleg telepe-sítve volt. Azonban bár mennyit is fedezték fel, építettek és alkottak a római le-giók, a nagy kincs mellett, mely ezen rétegek alatt rejtve volt, észrevétlenül haladtak el. A hunnok és avarok itt ütötték föl sátraikat, Mátyás király innen parancsolt egy fél világrésznek, a törkök itt tartózkodtak s mint emléket a budai hévírdőket hagyták reánk, sőt még a szabadságharc is ötven év előtt pirosra festé itt a mezőket, a nélkül, hogy a földalatti kincs fel lett volna használva.

Csak az utolsó három évtized haladásának köszönhető, hogy a *Ferencz József forrás* gyógyhatásos vize hozzáférhetővé tétetett. Ez idő alatt a *Ferencz József keserűvíz* tíz aranyéremmel lett ki-tüntetve és legutóbb a hasonló vizek közül egyedül, a Nagy Millenniumi Érem-mel, épp úgy Ő Felségének ez alkalomból adományozott legmagasabb kitünteté-sével tiszteltetett meg.

Mily bajban szenvedő fordul a *Ferencz József keserűvíz* természeti gyógy-erejéhez? Óriási tömege ez a dolgozó emberiségnek, melynek visszas, reakényszerített életmódja folytán az emésztés-ben, a legfontosabb szervekben érzett za-varok miatt panaszra van oka. De azok a szegény gazdagok is, a kik az asztal örömeiből nagyon sokat élveztek s a ki-eket ezért elhíjasodás fenyeget, mindig a biztos, a bélürüléseket hatványozó *Ferencz József keserűvíz*hez menekülnek.

Bármilyen különbözők is a szenvedések, melyekkel a természet az embert meglátogatja; kevés megbetegedésre alkotott olyan könnyű gyógyszerközt, mint a melyet a *Ferencz József ásványvíz* képez, mely általános kedveltsége miatt most már mindenütt, még távoli világrészeken is, könnyen megszerezhető.

Közgazdaság.

A magyar agrár-szocializmus és az örökbérlet.

— Irta: Bartha Mór. —

(Folytatás.)

8.

Józan és a viszonyokkal számotvetni tudó felfogásra mutat, hogy magyarorszá-gunkban miként kereskedelmi, ipari és gyári élet nem is fejlett még annyira, hogy a lakosság tulnyomó számárányát foglalná

el, akik kizárólag azon a téren teljesítendő munkából várhatnák életfentartásuk biztosítását, az azon téren fel-feltűnő munkás mozgalmak sem oly általános hatásúak, hogy az ország minden részében, akár rendzavarással, akár egy-vagy több közszükségleti cikk megdrágításával, kényelmetlen helyzetet, nélkülözést, vagy épen inséget eszközölnének: az időnként fel-felütő ipari, vagy gyári munkás sztrájkok sem oly tulságba vitt és rombolással összekötött közveszélyes demonstrációk nálunk, hogy az élet és vagyonbiztonságot általában és komolyan fenyegetnék s inkább helyhez kötött jeleneteikkel, hogy sem általánosan izgató természetükkel, még eddig csak sajnálatos újdonság számba mentek; és mivel nem is hazai burján, hanem *külföldről beszármasztott* gyom, melynek a hazai nép hajlamai nem is szolgálnak kedvező talajul, maga az államkormány sem tanusította még azt az erélyt, mely hatalmában volna, komoly és veszélyesen terjedő lázongás, vagy lázadás idején. S nincs mit csudálkoznunk rajta, hogy régi magán és állami vállalatok, az aránylag új keletű veszélyes mozgalomtól mindeddig megóva vannak s csak új telepeken törnek elő, hova a nagyszámú *idegen származású munkások közé, külföldi szocialista izga-tók* is beférkezhetnek. Ez kizárólag bizonyítja azt, hogy az affajta szocializmus nem hazai, kivált nem magyar kultur-ter-mék s ettől még hosszú ideig nincs is okunk nagyon féltetni hazánk társadalmi életének békéjét.

Másként van a helyzet az agrár-szocializmusra nézve. Ez hazai mozgalom; mely minthogy Magyarország általánosan földmivelő állam, melynek minden része át van hatva a mezőgazdasági munka fontosságától. — ha még most, a kizárólag mezőgazdaságra szorított nagy magyar Alföldön ütötte is fel magát, — ki-terjedhet és ki fog terjedni az ország minden részébe, a hol mezőgazdasági munkával és munkások foglalkoznak, melynélfogva az agrár-szocializmus kérdésének minélelőbb való megoldása — országos feladat. De itt is ismét megelégedéssel láthatjuk, hogy mint a legközelebbi költségvetés tárgyalása alkalmával, a képviselőházban folyt viták mutatják: *az országos képviselő minden pártkülönbség nélkül s egészben is át van hatva az országos életkérdés rendezésének fontosságától; s magának a szakminiszternek* ez ügyben — febr. 18. — tett nyilatkozata mutatja, hogy beható törvényhozással kívánják is megoldani azt a legfontosabb kérdést, s elhárítani annak netalán fenyegető veszélyességét.

(Folyt köv.)

Az első magyar általános biztosító társaság megtartotta évi rendes közgyűlését Csekonics Endre gróf elnöke alatt, aki üdvözölvén a megjelenteket, tudatja, hogy 36 részvényes van jelen, 118 szavazattal 614 részvény képviselőben, a közgyűlés tehát határozatképes. A jegyzőkönyv hitelesítésére Frey Ferencz és Rust József részvényeseket kéri fel, a szavazatszedő bizottság tagjává Kamermayer Károly, Goldberger Zsigmond és Wagner Károly részvényeseket küldi ki. Az igazgatóság évi jelentését Jeney Lajos igazgatósági tag terjesztette elő. Eszerint a jégbiztosítási osztályban szenvedett tetemes veszteség dacára az üzleteredmény kielégítőnek mondható. Az üzlet folytonos örvendéses haladásáról és egészséges fejlődéséről tanuskodik a tavalyi tűz- és szállítmányi osztály díjbevétele, mely az 1895. évi 5.703.520 frt 34 krról 5.823.941 frt 78 krra emelkedett. A tartalékokat az előző év számaival összehasonlítva, azok a következő emelkedést mutatják: Az életbiztosítási díjtartalék 27.779.598 frt 49 krról 29.550.383 frt 99 krajczárra, a

külön tartalék 600,720 frt 80 krról 701,096 frt 14 krra, a Lévy-alap 82,871 frt 5 krról 84,935 frt 81 krra, a tisztviselők nyugdíj-alapja 544,982 frt 50 krról 557,320 frt 39 krra emelkedett, míg az első magyar általános biztosító társaság ezredéves alapítványa 30,900 frtra rug. Az életbiztosítási osztály külön jelentésében és zárszámadásában kimutatott 1,003,733 frt 44 krt tevő nyeresimény fölosztására az igazgatóság javasolja, hogy 50 százalék 195,437 frt 90 kr. után, azaz 97,718 frt 95 krajczárt a biztosítottak nyeresiményrészül adják, 10 százalékot az 1,003,753 frt 44 krajczár után, azaz 100,375 frt 34 krt a különtartalék javára, 6 százalékot 60,225 frt 20 krt az igazgatóság nyeresiményosztalékára, 3 százalékot 30,112 frt 60 krt a tisztviselők nyeresiményosztalékára, 2 százalékot 20,075 frt 7 krt a tisztviselői nyugdíjalapra fordítsanak — a mi 308.507 frtot tesz s a fönmaradó 695,246 frt 28 krból minden egész részvény után 230 frtjával 690,000 frtot fizessenek osztalékul s a fönmaradó 5,246 frt 28 krt közhasznu adományok fedezésére tartalékba helyezték. Dr. Robiczek József részvényes a mérlegnek nemely előtte nem világos tételére nézve felvilágosítást kért s a társaság igazgatósága iránt érzett teljes bizalmának hangsúlyozása mellett bírálat alá vette a szerinte eléggé élénk üzletszerzési politikát. Ormódy helyettes vezérigazgatónak fölvilágosításait s az üzletszerzés nagy sikereit számszerűen kimutató érvelését a közgyűlés élénk helyesléssel vette tudomásul s Robiczek dr. újabb rövid fölshóalásában ismét kijelentette bizalmát az igazgatóság iránt s tiltakozott a föltevés ellen, mintha véleményének nyilvánítása támadás akart volna lenni. — A közgyűlés ezután egyhangulag tudomásul vette az igazgatóság jelentését, elfogadta az előterjesztett javaslatokat és a fönmenvényt minden irányban megadta. Elnök bejelenté, hogy Szitány Izidor betegségére való tekintettel felügyelői állásáról lemond. Erdemeiért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. A közgyűlés elfogadta az igazgatóság és választmány által jótékony czélokra fordítandó 7225 frtot illető javaslatot is. Végül a választmányba beválasztották Bánffy György bárót, Karátsanyi Jenő gróft és Schossberger Nándor bárót, a felügyelő bizottságba Hajós Józsefet, mire a közgyűlés véget ért.

Kiadó és laptulajdonos:
„Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: Ifj. Gily Ede.

1300 hold földbirtok
bérbeadó, felszereléssel, vetéssel élőjósággal, gazdasági épületekkel és urilakással ellátva. Czim a kiadóhivatalban.

Éladó földbirtok,
1500 hold, felszereléssel, vetéssel, élőjósággal, gazdasági épületekkel és kastélylyal ellátva. Czim a kiadóhivatalban.

KÁVÉ nagybani árak mellett

5 kg. Santos, zöld csak	4	frt 30	kr.
5 " Campinos	3	frt 20	kr.
5 " Guayaquil halvány	3	frt 20	kr.
5 " Guatemala kék	3	frt 20	kr.
5 " arab Mocca valódi	3	frt 20	kr.

bérmentve utánvét mellett, vám külön.
→ Finom izletességért szavatosság. ←
L. Harling & Co. Hamburg 8.

A Tóczós kertben
az elsőjárson
3 1/2, azaz három és fél nyilas
Luczernás,
másodéves vetés
kiadó.
Értekezhetni Nagy-Osapó-utca 333.
szám alatt a tulajdonossal. 380-3-1

Árverési hirdetmény.
Közados Gyenes Lajos csődtömegéhez tartozó és a pótsodl-tárban 156 különböző tétel alatt felvett, összesen 2711 frt 90 krt tevő kintlevő követeléseknek, valamint a pótsodl-tár 44-ik tétele alatt fevett 15 frtos elfogadványnak árveréseni eladása a csődválasztmány által elrendeltetvén, az árverésnek fogantatására folyó 1897. évi ápril hó 27-ik napjának délelőtt 10 óráját a kir. törvényszék árverési termébe azon pozzátéttel hívom ki, hogy az árverés követező feltételek alatt tartatik meg:
1. Kikiáltási ár a kintlevő követelések értéke 2711 frt 90 kr., azonban a követelések ezen áron alul is eladatnak.
2. A vételár a leütéskor készpénzben azonnal kifizetendő.
3. Bánatpénzül a kikiáltási ár 1%-ka, vagyis 27 frt 11 kr. alulított bir. végrehajtó kezébe az árverés megkezdése előtt le-tendő.
4. A csődválasztmány az árverésre kitétt követeléseknek sem behajthatóságáért, sem fennállásáért szavatosságot nem vállal.
5. Vevő részére a követelések átbá-mplásának igazolása végett a követelésekről szóló kimutatás egy példánya s az árve-rési jegyzőkönyv és árverési feltételek egy példánya hiteles másolatban kiadatik.
6. A kintlevő követelések egy részére vonatkozó s a pótleltár 45-től 53-ik tételei alatt felvett elfogadványok vevőnek ki-adatnak.
7. A kintlevő követelések jegyzéke Dr. Nagy Lajos ügyvéd csődtömeggondnok prodájában a hivataios órák alatt megte-kinthető.
Debreczen, 1897. ápril hó 14-én.
Sugár Gyula,
bir. végrehajtó.
377 2-1

Tavaszi ruhakelmék
dus választékban raktárra érkeztek
Kunz József és Társa
czégnél
Debreczen, Kistemplom-bazár.
Visszamaradt szövetek
tetemesen leszállított áron
305-100-36 adatnak el.
Női ruhák
a legizletteljesebb kiállításban jutányosan
s pontosan állítatnak elő.
Mintákkal készséggel szolgálunk.

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik!
Az
ESZÉKI SPITZER-KENŐCS
és az
Eszéki SALVATOR-SZAPPAN.
Valódi minőségben csakis mint eddig, ezentul is
ESZÉKEN, felsőváros
DIENES C. J.-féle
gyógyszertárban
készül és megrendelhető.
Szeplőket
és
májfoltokat
valamint az összes
bőrtisztítálatlan-ságokat
biztosan eltávolít.
1 tégely valódi Spitzer-kenőcs . . . 35 kr.
1 üveg valódi Spitzer-mosdóvíz . . . 40 kr.
1 drb. valódi Salva-or-szappan . . . 50 kr.
1 doboz valódi lyoni rizspor 3 színben
. 50 kr. és 1 frt.
1 tégely kézpaszta 60 kr.
FIGYELMEZTETÉS!
Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg be-
igztatott védjeggyel el van látva és kéretik a t.
közönség csakis DIENES-féle eszéki kenőcsöt és
szappant kérni. 353-12-3

Millenniumi kiállításon kitüntetve „Jó munkáért”
NYÁRI JÓZSEF és FIAI
Budapest, Debreczen,
VI. Podmaniczky-utca 43. Nagytemplom előtti tér, kereskedelmi
akadémia mellett.
Festésre és vegyimosásra
felvállalnak a legjutányosab áron mindenféle szinehagyott férfi-, női- és gyermek-
ruhákat, csipkét, szőnyegeket és butorszőveteket, kézimunkákat, kezttyüket és mindenféle
függönyöket stb. 829-10-9
Női toilottok egészben festetnek és csak az átalakításra szánt ruhát kell felbontani.
Férfi ruhák egészben festetnek.
Vegyileg mosva és tisztítva mindenféle ruha egészben felbontatlan állapotban lesz.
Festésünk szintartó és nem fog, vegyileg mosott és tisztított tárgyak a szövet
minősége szerint megújítva, azonnal használható állapotban adatnak vissza.
Gyászra szánt ruhák haladéktalanul festetnek feketére.
Vidéki (postai) megbízásokat egyenesen gyárunkhoz Tiszafüredre kérjük küldeni.
Nagyvárad, Eger,
főnt, Orsolya-zárda mellett. Dobó-tér.
Gyűjtőtelepek az ország több részében.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

I. TÍZ-, SZÁLLTMÁNY- ÉS JÉGBIZTOSÍTÁSI ÜZLET.

Kiadások.

Értekezési díjak 1896. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

Mélegszámla 1896. december 31-én.

TEHER.

Main financial table with columns for 'forint', 'kr.', and 'forint', 'kr.' for various categories like 'I. Tűzbiztosítás', 'II. Szálltmánybiztosítás', and 'III. Jégbiztosítás'.

KIADÁSOK. Harmadnegyedik évi zárszámla 1896. január 1-től december 31-ig.

Main financial table with columns for 'forint', 'kr.', and 'forint', 'kr.' for various categories like 'Törlesztett kötvények díja', 'Visszaváltott kötvények', and 'Hálalások után kifizetett károssegély'.

Vertical text on the left side containing names and titles: Ágoston József, báró Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, Ormody Vilmos, báró Schosberger Zsigmond, gróf Zichy Nándor, Kacsvinszky János, etc.